

ZÁKLADNÍ POJMY 1

Vojtěch Aloy

VELIKOST DAT

- V jakých jednotkách měříme velikost dat v počítači?
 - bit [bit] – nejmenší jednotka informace (0 nebo 1)
 - byte [bajt] – 8 bitů
 - 1 KiB [kibibajt] – $1024 \text{ bytů} = 1024 \times 8 \text{ bitů} = 8192 \text{ bitů}$
 - 1 MiB [mebibajt] – $1024 \times 1024 \text{ bytů} = 1\,048\,576 \times 8 = 8\,388\,608 \text{ bitů}$

VELIKOST DAT

- To ale neodpovídá dekadické soustavě SI
- Proto se používají i tyto jednotky
- 1 kB = 1000 bytů
- 1 MB = 1000 kB
- 1 GB = 1000 MB
- 1 TB = 1000 GB
- ... a tak dále ...

VELIKOST DAT

Přehled násobných jednotek

Jednotka	Značka	B	kB	KiB	MB	MiB	GB	GiB	TB	TiB
Kilobajt	kB	1000	1	~0,9766						
Kibibajt	KiB	1024	1,024	1						
Megabajt	MB	1 000 000	1000	~976,6	1	~0,9537				
Mebibajt	MiB	1 048 576	~1048,6	1024	1,049	1				
Gigabajt	GB	10^9	1 000 000	976 562,5	1000	953,7	1	~0,9313		
Gibibajt	GiB	$\sim 1,074 \times 10^9$	~1 073 742	1 048 576	~1073,7	1024	1,074	1		
Terabajt	TB	10^{12}	10^9	$\sim 0,9766 \times 10^9$	1 000 000	~953 674,3	1000	931,3	1	~0,9095
Tebibajt	TiB	$\sim 1,1 \times 10^{12}$	$\sim 1,1 \times 10^9$	$\sim 1,074 \times 10^9$	~1 099 512	1 048 576	~1099,5	1024	~1,1	1

VELIKOST DAT

- Názvosloví není vždy dodržováno jednotně, je potřeba vždy určit z kontextu

UKLÁDÁNÍ TEXTU V POČÍTAČI

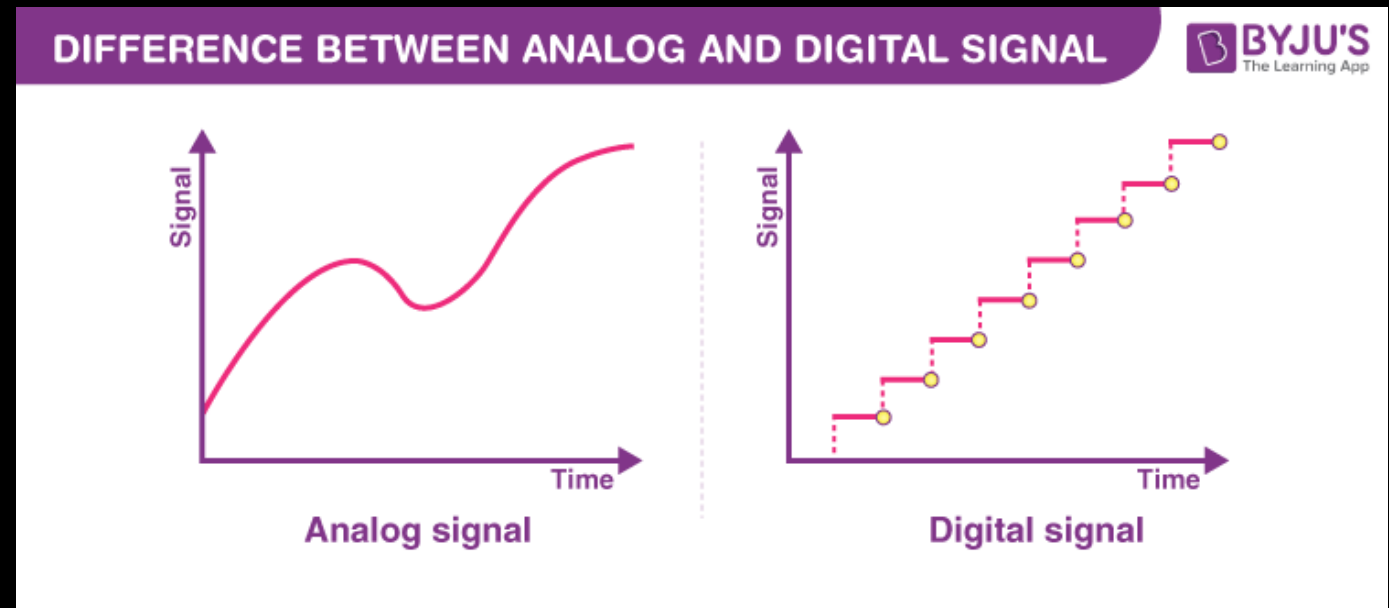
- Každému znaku přiřazen kód
 - Decimální
 - Hexadecimální
 - Binární
- <https://www.rapidtables.com/convert/number/ascii-hex-bin-dec-converter.html>
- ASCII tabulka – základní bez diakritiky
- Různé další druhy kódování: UTF-8, UTF-16

UKLÁDÁNÍ TEXTU V POČÍTAČI

Dec	Hx	Oct	Char	Dec	Hx	Oct	Html	Chr	Dec	Hx	Oct	Html	Chr	Dec	Hx	Oct	Html	Chr
0	0	000	NUL (null)	32	20	040	 	Space	64	40	100	@	@	96	60	140	`	`
1	1	001	SOH (start of heading)	33	21	041	!	!	65	41	101	A	A	97	61	141	a	a
2	2	002	STX (start of text)	34	22	042	"	"	66	42	102	B	B	98	62	142	b	b
3	3	003	ETX (end of text)	35	23	043	#	#	67	43	103	C	C	99	63	143	c	c
4	4	004	EOT (end of transmission)	36	24	044	$	\$	68	44	104	D	D	100	64	144	d	d
5	5	005	ENQ (enquiry)	37	25	045	%	%	69	45	105	E	E	101	65	145	e	e
6	6	006	ACK (acknowledge)	38	26	046	&	&	70	46	106	F	F	102	66	146	f	f
7	7	007	BEL (bell)	39	27	047	'	'	71	47	107	G	G	103	67	147	g	g
8	8	010	BS (backspace)	40	28	050	(	(	72	48	110	H	H	104	68	150	h	h
9	9	011	TAB (horizontal tab)	41	29	051	)	)	73	49	111	I	I	105	69	151	i	i
10	A	012	LF (NL line feed, new line)	42	2A	052	*	*	74	4A	112	J	J	106	6A	152	j	j
11	B	013	VT (vertical tab)	43	2B	053	+	+	75	4B	113	K	K	107	6B	153	k	k
12	C	014	FF (NP form feed, new page)	44	2C	054	,	,	76	4C	114	L	L	108	6C	154	l	l
13	D	015	CR (carriage return)	45	2D	055	-	-	77	4D	115	M	M	109	6D	155	m	m
14	E	016	SO (shift out)	46	2E	056	.	.	78	4E	116	N	N	110	6E	156	n	n
15	F	017	SI (shift in)	47	2F	057	/	/	79	4F	117	O	O	111	6F	157	o	o
16	10	020	DLE (data link escape)	48	30	060	0	0	80	50	120	P	P	112	70	160	p	p
17	11	021	DC1 (device control 1)	49	31	061	1	1	81	51	121	Q	Q	113	71	161	q	q
18	12	022	DC2 (device control 2)	50	32	062	2	2	82	52	122	R	R	114	72	162	r	r
19	13	023	DC3 (device control 3)	51	33	063	3	3	83	53	123	S	S	115	73	163	s	s
20	14	024	DC4 (device control 4)	52	34	064	4	4	84	54	124	T	T	116	74	164	t	t
21	15	025	NAK (negative acknowledge)	53	35	065	5	5	85	55	125	U	U	117	75	165	u	u
22	16	026	SYN (synchronous idle)	54	36	066	6	6	86	56	126	V	V	118	76	166	v	v
23	17	027	ETB (end of trans. block)	55	37	067	7	7	87	57	127	W	W	119	77	167	w	w
24	18	030	CAN (cancel)	56	38	070	8	8	88	58	130	X	X	120	78	170	x	x
25	19	031	EM (end of medium)	57	39	071	9	9	89	59	131	Y	Y	121	79	171	y	y
26	1A	032	SUB (substitute)	58	3A	072	:	:	90	5A	132	Z	Z	122	7A	172	z	z
27	1B	033	ESC (escape)	59	3B	073	;	;	91	5B	133	[	[	123	7B	173	{	{
28	1C	034	FS (file separator)	60	3C	074	<	<	92	5C	134	\	\	124	7C	174	|	
29	1D	035	GS (group separator)	61	3D	075	=	=	93	5D	135	]	]	125	7D	175	}	}
30	1E	036	RS (record separator)	62	3E	076	>	>	94	5E	136	^	^	126	7E	176	~	~
31	1F	037	US (unit separator)	63	3F	077	?	?	95	5F	137	_	_	127	7F	177		DEL

PŘENOS SIGNÁLU

- **Analogový**
 - Spojitý,
 - „Hladký“
 - Libovolné hodnoty
- **Digitální**
 - Číslicový, diskrétní (nespojité)
 - „Schodovitý“
 - Náhlé změny
 - Pouze určité hodnoty (zaokrouhlování)

PŘENOS SIGNÁLU - DIGITALIZACE

- Spojitý signál na nespojitý
 1. Vzorkování
 - V pravidelných intervalech se měří velikost
 2. Kódování
 - Převedení naměřených hodnot do číselné posloupnosti
- Digitalizace signálu je vždy ztrátová – velikost ztráty závisí na hustotě vzorkování

PŘÍKLADY

1. Mám disk, o kterém výrobce tvrdí, že má 1,5 TB uložště. Kolik se tam vejde bitů? A kolik bytů?
2. Jaká je obvyklá cena uložště o velikosti 2 TB?
3. Máme soubor o velikosti 5MB. Kolik přibližně obsahuje znaků pokud víme, že se jedná o kódování UTF-8, tedy každé písmeno zabírá ?

ZDROJE

- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Bajt>
- <https://cdn1.byjus.com/wp-content/uploads/2022/05/Difference-Between-Analog-And-Digital-Signal.png>
- Maxmilián Otta